

mert míg a levéldarázsnak rendszerint csak két ivadéka van, tavaly egyedül a nyár folyamán is több ivadéka fejlődött ki. Álczája nagy területen megtámadta az összes erdei fenyőket s az illető erdőkben oly nagy zajt okozott az álcza lehulló ürüléke akár a folytonos eső s a széltől levert rozsol kapaszzkodó álcza millió számára igyekezett a fák derekán felkúszva a fa koronájához ismét eljutni. Hogyha a fákat rügás által megmozgatták, záporosóként hullott alá az álcza. Számtalan tűtől teljesen megfosztott fa száraz mint a seprő és ezek nagy része előreláthatólag ki fog veszni s alighanem ugyanaz a sors vár a többi fára is. Az álcza ellenségei a fűrészdarazsak és legyek, nem sok kárt tettek bennük: 300 megvizsgált álcza közül csak 14-ben találtak élősdit. Annál derekábban pusztította az álczát a nagyszámban jelentkezett *Calosoma sycophanta* nevű bogár, melyet azonban viszont a bogarászok irtottak hatatlan módon úgy, hogy egyetlen oda való városban (Hanau) hozzávetőleg 9-10 ezer példányt fogdostak össze. Hazánkban a *Lophyrus Pini* még nem lépett fel kártevőleg, közel rokona azonban, a *Lophyrus rufus* Kl. nálunk sem ismeretlen ez oldalról. Dr. Horváth Géza említi (Rovart. Állomás Közleményei I. 12. füzet), hogy 1891-1893-ban tekintélyes károkat tett. 1891-ben Krassó-Szörénymegyében 200 holdnyi erdei fenyőt támadott meg és körülbelül 30% veszteséget okozott. 1891-ben ugyanott erdei fiatalosban 40 holdban 15%-nyi kárt tett. Aradmegyében 1892-ben 5-6, 1893-ban pedig 20-25 holdon tarolta le a 6-10 éves erdei és fekete fenyő tűit. Somogy megyében 1892- és 1893-ban teljesen lekopasztotta a fenyőket, úgy, hogy a fák elcsenevészettek és ki is pusztultak.

A. A. L.

Brauer Frigyes. A bécsi cs. k. udvari természettudományi múzeum állattárának igazgatója Brauer 1904 évi december 29-én elhunyt Bécsben. Brauer a híres zoológus és entomológus 73 évet élt. Született 1832. évi május 12-én Bécsben, a hol később tanulmányait is végezte. Már gymnazista korában nagy előszeretettel vizsgálta a rovarok, főleg a reczésszárnyú rovarok életviszonyait és sok apró megfigyelést publikált is. Orvosnövendék korában, mint alig 25 éves ifju (1857) a szakirodalmat becses munkával (*Neuroptera austriaca*) gazdagította, mely még ma is kedvelt és egyedüli kezikönyve a reczésszárnyúakkal foglalkozóknak. Később inkább a Dipterák tanulmányozásával foglalkozott. A legyekre vonatkozólag a „*Monographic der Oestriden*“ és a „*Zweittügler des Kais. Museums*“ című munkái nagybecsűek. Igen fontos volt egy későbbi (1885.) munkája (*Systematisch-zoológ. Studien*), melyben

az azóta általánosan elterjedt új rovar-rendszerét tette ismeretessé. A bécsi múzeumnál Brauer 1851 óta működött, 1872-ben a bécsi egyetem magántanára, 1874-ben rendkívüli és 1884-ben rendes tanára lett. Brauer érdemeit sok tudományos intézet és társulat avval ismerle el, hogy tiszteletbeli tagjává választotta. Az utolsó években sokat betegeskedett, ez volt az oka annak is, hogy nyugalmaztatását kérte, mely alkalomból a Ferencz József-rend csillagkeresztjét kapta, a végzet azonban úgy akarta, hogy a hivatalos lap épen halála napján hozta a rendjel adományozását. Cs.

Irodalom.

Daniel, Dr. Josef, Revision der paläarktischen *Crepidodera*-Arten. (Münch Koleopt. Zeitschr. II, 1904, p. 237--297).

Szerző a *Crepidodera* levélbogár-nem revíziójaként szép tanulmánynyal gazdagította a bogarászati irodalmat. A nemet öt csoportra osztja, melyeken belül meghatározó kulcsokat és a fajok részletes leírását nyújtja. Az első csoport fajából nálunk a következők fordulnak elő: *transversa* Marsh. és fekete alakja *ab. melancholica* J. Dan. (Bosznia), *impressa* F. (Dalmácia, Gerebencz) *ferruginea* Scop. és *crassicornis* Fald. Pécs, Marpod; Bosznia), utóbbi faunánkra új. A második csoportból csak a *Cr. femorata* Gyll. fordul nálunk elő (Budapest, Tátra, Szebenhegység.) A harmadik csoportot nálunk a *Cr. corpulenta* Kutsch. képviseli (Herkulesfürdő, Paring- és Szebenhegység, Nagyszeben, Negoj, Kerezi- és Rozsnyói-hegység, Keresztényhavas, Brassó: Czenk, Bucsecs; Bosznia). A negyedik csoportból a *Cr. transsylvanica* Fuss (Radnai havasok, Czenk, Keresztényhavas, Bucsecs, Negoj), *norica* Weise (Kapela, Lokve). *cyanescens* Duft. (Tátra, Mármaros, Keresztényhavas, Brassói hegyek, Bucsecs, Feleki-hegység, Vale Doamni), *cyanipennis* Kutsch (Bucsecs, Kerezi-hegység, Negoj, Vale Doamni), fordul nálunk elő; az ötödik csoport egyetlen faja *nigritula* Gyllh.) nálunk nem ritka, ezt a fajt eddig a *Hippuriphila* nembe sorolták.

Csiki Ernő.